

Generiek draaiboek
Evacueren Ergst Denkbare
Overstroming Dijkkring 36

Versie: 2.1
Versiedatum: 22 december 2011

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Algemeen	5
Hoofdstuk 1 • Toestand: Geografische gegevens	6
Hoofdstuk 2 • Toestand: Bevolkingsgegevens	7
Hoofdstuk 3 • Structuur bij rampenbestrijding	10
Hoofdstuk 4 • Uitvoering	12
Hoofdstuk 5 • Taakkaarten in hoofdlijnen	19
Hoofdstuk 6 • Coördinerende bepalingen	25
Hoofdstuk 7 • Locaties en verbindingen	26
Addendum • Bijstand door Defensie en andere Veiligheidsregio's	27
Addendum • Evacuatie van vee	28
Addendum • Definiëring van begrippen	31
Addendum • Contactgegevens	32
Addendum • Lijst van afkortingen	33
Addendum • Matrix	34

Inleiding

De Maas ontspringt in Frankrijk en loopt via België naar Nederland waar het bij Eijsden, net onder Maastricht, de grens oversteekt. Het stroomgebied van de Maas is ongeveer even groot als Nederland zelf. De Maas is een typische regenrivier. Dit betekent dat de afvoer sterk kan variëren afhankelijk van de neerslag in het stroomgebied. Als er lange tijd veel regen valt is het stroomgebied verzadigd met water. De neerslag stroomt dan meteen naar de rivier en de waterstand kan hierdoor snel oplopen. Aangezien het stroomgebied relatief klein is beslaat een regenfront al snel het hele stroomgebied. Hierdoor reageert de afvoer van de Maas snel ten opzichte van andere rivieren. Intensieve neerslag in de Ardennen kan er voor zorgen dat een hoogwatergolf al binnen een dag Nederland binnenstroomt. De invloed van neerslag in Nederland zelf is klein op de waterstand van de Maas. Wel kan er regionale wateroverlast ontstaan als een zijrivier door een hogere waterstand van de Maas niet meer vrij kan afstromen. Dit is wat er in 1995 gebeurde toen de Dommel bij 's-Hertogenbosch

Het Limburgse deel van de Maas is vrijwel onbedijkt. De oevers lopen snel op waardoor grootschalige overstromingen niet snel zullen optreden. Wel kan er wateroverlast ontstaan in de dorpen direct gelegen langs de Maas. Om de schade te beperken zijn er kades aangelegd langs de meest kwetsbare gebieden.

Het overige deel van de Maas, buiten de provincie Limburg, is volledig bedijkt. Het gebied dat door deze dijken beschermd wordt is relatief vlak. Zonder deze dijken zou een groot gebied kunnen overstromen. Het bedijkte gebied van Nederland is opgedeeld in dijkringen. Dit zijn aaneengesloten dijken die een gebied volledig afschermen ten opzichte van de rivieren.

Afhankelijk van de economische waarde van het gebied hebben deze dijkringen elk een eigen wettelijke beschermingsnorm gekregen. In de Veiligheidsregio Brabant-Noord ligt Dijkkring 36. Deze dijkkring heeft een norm van 1/1250 jaar. Dit betekent dat het achtergelegen gebied beschermd is tegen een extreme waterstand van de Maas die zich eens in de 1250 jaar voor kan doen. De waterschappen staan aan de lat om dit veiligheidsniveau te waarborgen. Als er een waterstand optreedt die hoger is dan de gestelde norm kan er niet meer worden ingestaan voor de veiligheid van het bedijkte gebied.

Of een dergelijke waterstand zal optreden is door het kleine stroomgebied maar beperkt vooruit te voorspellen. Rijkswaterstaat stelt hiervoor hoogwaterberichten op, gebaseerd op de waterstanden bij meetpunt Sint Pieter (Zuid-Limburg). De tijd die een hoogwatergolf nodig heeft om de afstand van Sint Pieter tot het begin van Dijkkring 36 af te leggen is in de orde van ongeveer een etmaal.

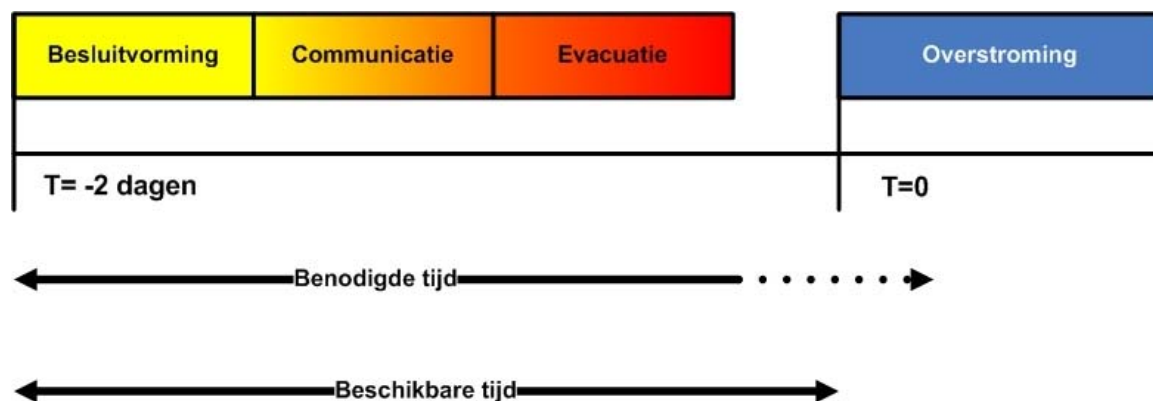
Indien er sprake is van hoge waterstanden, al dan niet in combinatie met andere ongunstige (voorspelde) weersomstandigheden, kan een dusdanige dreiging ontstaan dat de burgemeesters beslissen tot het preventief evacueren van alle inwoners. Evacuatie is de verplaatsing van personen van een gevaarlijke plaats naar een veiligere vanwege dreiging of het daadwerkelijk plaatsvinden van een gevaarlijke en levensbedreigende gebeurtenis. In geval van evacuatie is er bijna altijd sprake van een buitengemeentelijke evacuatie voor lange duur (langer dan 24 uur). Bij een spontane dijkdoorbraak is onmiddellijke evacuatie van inwoners noodzakelijk. Indien zich een dergelijke situatie voordoet kan er slechts sprake zijn van begeleiding van de chaos. In dit scenario wordt gesproken over een ontruiming in plaats van een evacuatie. De politie is procesverantwoordelijke van een ontruiming, de gemeenten zijn procesverantwoordelijk voor een evacuatie.

Dit evacuatieplan is daarom alleen van toepassing op de zogeheten preventieve evacuatie. Een preventieve evacuatie kan alleen in gang worden gesteld indien het bevoegde bestuur hier een besluit over neemt. Afhankelijk van de verwachte plaats van de mogelijke dijkdoorbraak zal daar begonnen worden met de evacuatie.

Cruciale factor bij een evacuatie is de verhouding tussen de beschikbare tijd om te evacueren en de benodigde tijd om deze evacuatie te realiseren. Beide factoren zijn sterk afhankelijk van de daadwerkelijke situatie.

Dit draaiboek is gebaseerd op de veronderstelling dat men slechts twee etmalen de tijd heeft om te evacueren, ofwel de beschikbare tijd om te evacueren bedraagt 48 uur.

De operationele prestaties van actoren binnen een dergelijke korte periode zijn van cruciaal belang, evenals een zorgvuldige voorbereiding.

Figuur 1: Benodigde tijd vs. beschikbare tijd¹

¹ Gebaseerd op: Helsloot, I., Brainich, E. & Reitsma, R. (2008). De theorie van grootschalige evacuaties op hoofdlijnen. In: *Evacuatie, een overzicht van inzichten in theorie en praktijk van grootschalige evacuaties*. Den Haag: Boom Juridische uitgever. Pagina 17.

Algemeen

Generiek draaiboek evacueren ergst denkbare overstroming, Veiligheidsregio Brabant-Noord

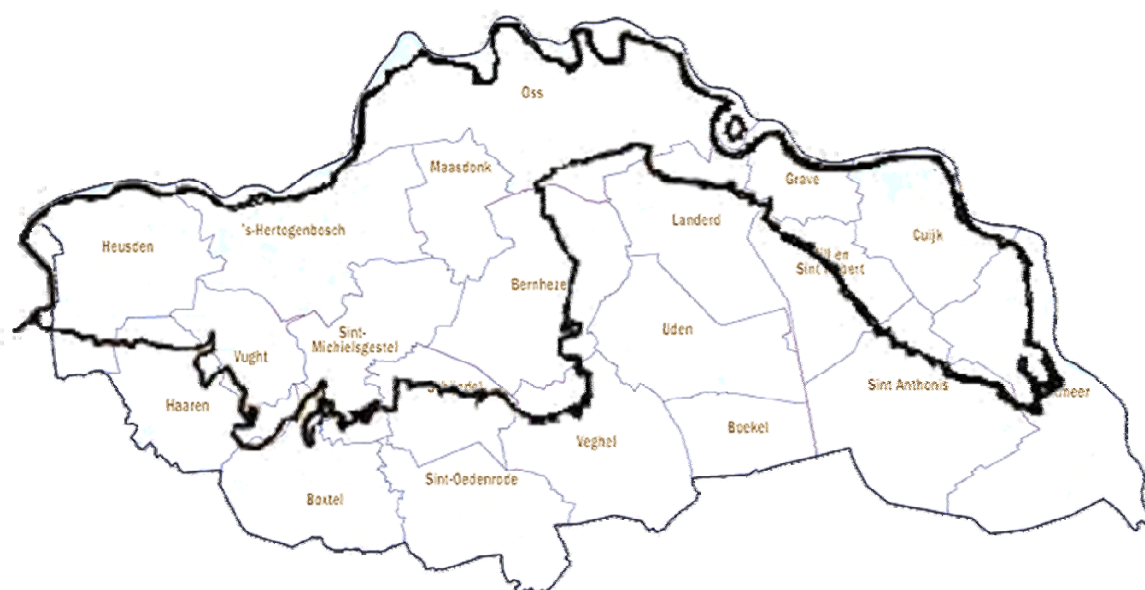
Vastgesteld door	Veiligheidsdirectie Brabant-Noord.
Werkingsgebied	De twintig gemeenten gelegen in de Veiligheidsregio Brabant-Noord.
Wettelijk kader	<ul style="list-style-type: none"> - Wet veiligheidsregio's - Gemeentewet - Politiewet - Wet Publieke Gezondheid - Wet op de Waterkering - Waterstaatwet 1900
Oefenen	Het scenario evacueren bij hoogwater wordt minimaal 1 keer in de 4 jaar geoefend in het RBT en het OT.
Actualisatie	Dit generiek draaiboek evacueren dient jaarlijks geactualiseerd te worden. Het Veiligheidsbureau zal deze taak op zich nemen. Daarnaast zal dit draaiboek na uiterlijk vier jaar geheel worden herzien en opnieuw door de Veiligheidsdirectie worden vastgesteld.
Aanverwante documenten	<ul style="list-style-type: none"> - Multidisciplinair Coördinatieplan Hoogwater de Maas, Veiligheidsregio Brabant-Noord. versie 04-mei 2010 - Regionaal Risicoprofiel, Veiligheidsregio Brabant-Noord. versie 15-sept.2010
Gebaseerd op	<ul style="list-style-type: none"> - Intergemeentelijk Rampbestrijdingsplan Overstroming en Dijkdoorbraak voor de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel, februari 2005.
Verspreiding	Nader vast te stellen
Referentiepunt waterstand	Het meetpunt Sint Pieter (Zuid-Limburg) wordt als referentiepunt voor de te verwachte waterstanden gebruikt.

Hoofdstuk 1 • Toestand: Geografische gegevens

---

§ 1.1 Risicodragend gebied – Water

Het risicodragend gebied is het gebied dat ten gevolge van een dijkdoorbraak of overstroming van de Maas door dijkkring 36 nabij Keent, bedreigd dan wel overstromd wordt. Voor de Veiligheidsregio Brabant-Noord geldt een dijkdoorbraak nabij Keent als de Ergst Denkbare Overstroming (EDO). In 2012 start het Waterschap Aa en Maas met versterking van het dijklichaam bij Keent waarbij de kans op doorbraak en/ overstroming gelijkwaardig wordt aan elders van de dijkkring.

Figuur 2: Ligging dijkkring 36 t.o.v. de Veiligheidsregio Brabant-Noord

§ 1.2 Risicodragend gebied – Afschakelen NUTS voorzieningen

De behandeling van dit onderwerp is geagendeerd in 2012

§ 1.3 Omvang rampgebied

Indien het scenario EDO zich zal voordoen zullen 8 gemeenten aangemerkt worden als 'natte' gemeente. Dit zijn de gemeenten Heusden, 's-Hertogenbosch, Maasdonk, Oss, Landerd, Grave, Cuijk en Boxmeer. Het totaal aantal inwoners van deze gemeenten bedraagt ongeveer 360.000 inwoners waarvan er naar schatting 5% niet- of verminderd zelfredzaam is. Daarnaast zullen de noordelijke gebieden van de gemeenten Vught en Sint-Michielsgestel ook kampen met wateroverlast.

Ook vindt er veeteelt plaats in het rampgebied, zijn er diverse BRZO-² en Bevi-bedrijven³ gevestigd en zijn er kunstobjecten en cultureel erfgoed gelokaliseerd.

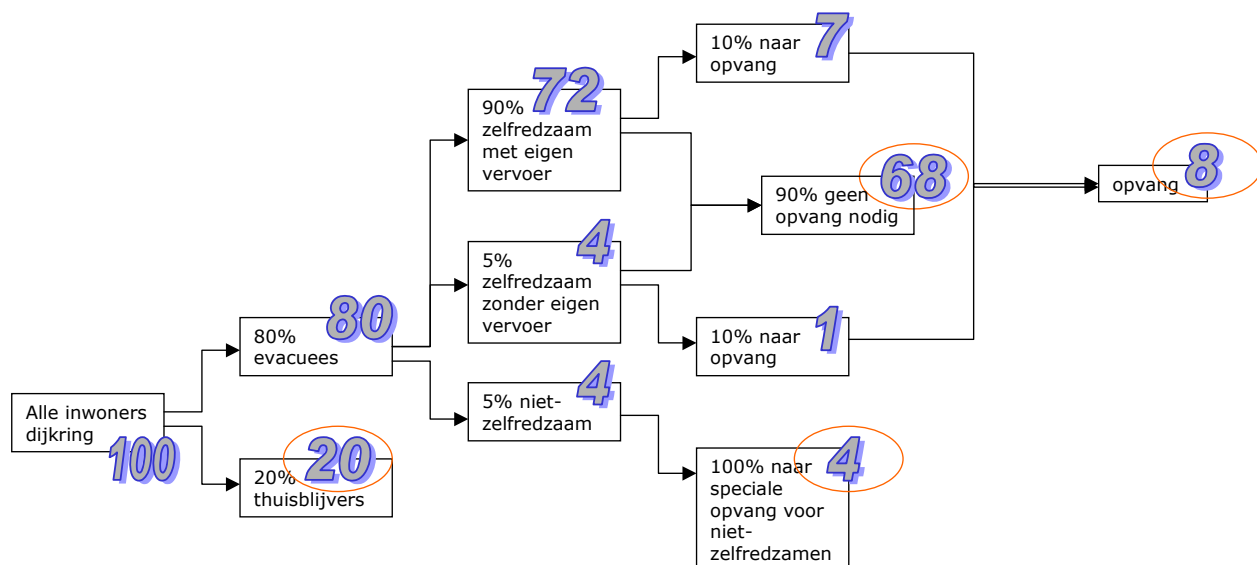
² BRZO: Besluit Risico's en Zware Ongevallen

³ Bevi: Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen

Hoofdstuk 2 • Toestand: Bevolkingsgegevens

§ 2.1 Categorisering inwoners

De personen in het gebied dat geëvacueerd dient te worden kunnen worden onderverdeeld in een aantal categorieën. Deze categorieën en bijbehorende percentages zijn in onderstaand schema opgenomen. De gegevens zijn gebaseerd op gedocumenteerde empirische gegevens en op het Landelijk Operationeel Plan Evacuatie (LOPE)⁴:

- Van alle inwoners van een dijkkring geeft 80% gehoor aan oproep om te evacueren en verlaat het gebied; 20% blijft thuis.
- Van alle evacués is 90% zelfredzaam met eigen vervoer, 5% zelfredzaam zonder eigen vervoer en 5% niet-zelfredzaam.
- Maximaal 10% van alle zelfredzame evacués gaat naar (nood)opvang, de rest vindt zelf een veilige plek.
- Alle niet-zelfredzamen hebben (gespecialiseerde) opvang nodig.

Uit bovenstaand model blijkt dat de inwoners binnen de Veiligheidsregio Brabant-Noord onder vier categorieën verdeeld kunnen worden als het gaat om transport. Dit zijn:

Categorie 1	Zelfredzaam met eigen vervoer	72 %
Categorie 2	Zelfredzaam zonder eigen vervoer	4 %
Categorie 3	Niet-zelfredzaam	4 %
Categorie 4	Thuisblijvers	20 %

⁴ Zie: Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum (2010) 'Landelijk Operationeel Plan Evacuatie', Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.

§ 2.2 Bevolkingsaantallen TRANSPORT ⁵

		Zelfredzaam met vervoer/auto	Zelfredzaam zonder vervoer/auto	Niet-zelfredzaam	Thuisblijvers	Totaal inwoners
Nat	Boxmeer	20.574	1.143	1.143	5.715	28.575
	Cuijk	17.592	977	977	4.887	24.433
	Grave	9.300	517	517	2.583	12.917
	Heusden	30.956	1.720	1.720	8.599	42.995
	Landerd	10.719	596	596	2.978	14.888
	Maasdonk	8.113	451	451	2.254	11.268
	Oss	60.511	3.362	3.362	16.809	84.043
	's-Hertogenbosch	100.517	5.584	5.584	27.921	139.607
	Totaal Nat	258.283	14.349	14.349	71.745	358.726
Deels Nat	St-Michielsgestel	20.259	1.126	1.126	5.628	28.138
	Vught	18.288	1.016	1.016	5.080	25.400
	Totaal Deels Nat	38.547	2.142	2.142	10.708	53.538
Droog	Bernheze	21.352	1.186	1.186	5.931	29.655
	Boekel	7.036	391	391	1.954	9.772
	Boxtel	21.799	1.211	1.211	6.055	30.276
	Haaren	9.810	545	545	2.725	13.625
	Mill en St. Hubert	7.942	441	441	2.206	11.031
	Schijndel	16.554	920	920	4.598	22.991
	Sint-Anthonis	8.526	474	474	2.368	11.842
	Sint-Oedenrode	12.730	707	707	3.536	17.680
	Uden	29.186	1.621	1.621	8.107	40.536
	Veghel	26.858	1.492	1.492	7.461	37.303
	Totaal Droog	161.792	8.988	8.988	44.942	224.711
Totaal VR BN	458.622	25.479	25.479	127.395	636.975	

⁵ Het totaal aantal inwoners per gemeente is afkomstig van: www.metatopos.org (website op 07-11-2011 geraadpleegd). De website meldt dat de inwonersaantallen afkomstig zijn van Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) daterende 01-01-2010. De aantallen inwoners per categorie zijn berekend volgens het model op voorgaande pagina.

In onderstaande tabel is een specificatie van de Niet Zelfredzame personen uit de 8 natte gemeenten opgenomen. De gegevens zijn afkomstig van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) en zijn gebaseerd op de afgifte van een geldige indicatie voor de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) zorg op 1 juli 2011. De totale aantallen verschillen daarom iets met voorgaande pagina.

Legenda

- BG Begeleiding
- LG Lichamelijke Handicap (grondslag)
- PG Psychogeriatrische aandoening (grondslag)
- PSY Psychiatrische aandoening (grondslag)
- SOM Somatische aandoening
- VG Verstandelijke handicap (grondslag)
- ZG Zintuiglijke handicap (grondslag)

			SOM 0-64	SOM 65-74	SOM 75 +	PG 65 +	PSY 18 +	VG 0-17	VG 18 +	ZG	LG	Onbekend	Totaal
Boxmeer	Intramuraal		15	20	195	145	40	20	90	5	40	0	570
	Extramuraal	met BG	20	15	25	15	140	45	70	5	25	0	360
	Extramuraal	zonder BG	40	50	225	0	0	10	0	10	5	0	340
	Totaal		75	85	445	160	180	75	160	20	70	0	1270
Cuijk	Intramuraal		10	10	125	75	20	15	90	0	20	0	365
	Extramuraal	met BG	15	10	25	15	140	35	70	5	30	0	345
	Extramuraal	zonder BG	40	70	170	0	0	10	0	10	0	0	300
	Totaal		65	90	320	90	160	60	160	15	50	0	1010
Grave	Intramuraal		0	15	80	55	10	10	105	5	10	0	290
	Extramuraal	met BG	5	5	15	10	40	20	15	5	10	0	125
	Extramuraal	zonder BG	20	25	65	0	0	0	0	10	5	0	125
	Totaal		25	45	160	65	50	30	120	20	25	0	540
Heusden	Intramuraal		10	25	270	145	65	15	130	5	35	0	700
	Extramuraal	met BG	25	15	35	30	115	75	90	20	40	0	445
	Extramuraal	zonder BG	70	80	285	0	0	10	0	5	25	0	475
	Totaal		105	120	590	175	180	100	220	30	100	0	1620
Landerd	Intramuraal		15	5	65	70	30	10	35	0	5	0	235
	Extramuraal	met BG	5	10	30	15	50	25	25	10	15	0	185
	Extramuraal	zonder BG	20	20	125	0	0	0	0	0	0	0	165
	Totaal		40	35	220	85	80	35	60	10	20	0	585
Maasdonk	Intramuraal		5	10	130	35	10	0	10	0	5	0	205
	Extramuraal	met BG	10	0	5	10	15	20	25	0	10	0	95
	Extramuraal	zonder BG	10	25	80	0	0	0	0	5	0	0	120
	Totaal		25	35	215	45	25	20	35	5	15	0	420
Oss	Intramuraal		25	40	420	275	165	40	210	15	35	0	1225
	Extramuraal	met BG	70	30	90	80	280	150	255	25	95	0	1075
	Extramuraal	zonder BG	175	205	740	10	0	25	0	40	25	0	1220
	Totaal		270	275	1250	365	445	215	465	80	155	0	3520
s-Hertogenbosch	Intramuraal		65	120	790	635	435	65	600	20	105	0	2835
	Extramuraal	met BG	85	50	110	105	630	230	330	65	115	0	1720
	Extramuraal	zonder BG	200	240	875	15	10	30	0	40	40	0	1450
	Totaal		350	410	1775	755	1075	325	930	125	260	0	6005
Totaal NATTE gemeenten			955	1095	4975	1740	2195	860	2150	305	695	0	14970

Hoofdstuk 3 • Structuur bij rampenbestrijding

---

§ 3.1 Rampenbestrijdingsprocessen

De taakstelling van de hulpverlening bij (dreiging van) een overstroming dient zoveel mogelijk overeen te komen met de reguliere taakstelling van de rampenbestrijdingsorganisatie. Bij de dreiging van hoogwater in de Maas en preventieve evacuatie dient **een aantal (vet)** van onderstaande⁶ rampenbestrijdingsprocessen en aanvullende diensten in ieder geval te worden opgestart.

Bevolkingszorg	Communicatie Publieke zorg Omgevingszorg
Brandweertzorg	Bron- en Emissiebestrijding Redding Ontsmetting
Geneeskundige zorg	Publieke Gezondheidszorg Psychosociale Hulpverlening Spoedeisende Medische Hulpverlening
Politiezorg	Handhaving Mobiliteit Bewaking en Beveiliging Ordehandhaving Handhaving Netwerken Opsporing Opsporingsexpertise Interventie
Water- en Scheepvaartzorg	Search and Rescue Nautisch Verkeersmanagement Beheer Waterkwaliteit Beheer Waterkwantiteit en Waterkeringen
Defensie	Defensie
Overig	Overige diensten Publiek en Privaat

---

⁶ Conform het Referentiekader Regionaal Crisisplan 2009. Invulling door de Veiligheidsregio Brabant-Noord zal medio 2012 duidelijk worden.

---

§ 3.2 Uitvoerende diensten

Politie	Verkeersregulering, begeleiding van de evacuatie, de regulering van het inkomende verkeer in afgesloten gebieden, begeleiding van hulpverleningskonvoeien, handhaving van de openbare orde en rechtsorde binnen en buiten de dijkkring. Beveiligen en bewaken van geëvacueerde gebieden.
Brandweer	Redding van personen (en dieren) uit moeilijke situaties.
GHOR	Uitvoering en coördinatie van het vervoer van hulpbehoevenden (coördinatie van de opvang van niet-zelfredzamen in collegiale samenwerking met de Veiligheidsregio/GHOR Brabant-Zuidoost.
Gemeenten 'nat'	Evacuatie van inwoners, communicatie naar inwoners. Inzetten van gemeentelijk vervoer.
Gemeenten 'droog'	Opvang van evacués op verzamelplaatsen en het doorverwijzen van evacués naar opvangcentra buiten de regio.
Defensie	Ondersteuning van de totale evacuatie met zwaar materieel.
Vervoers- maatschappijen	Transport van grotere hoeveelheden personen vanuit het getroffen gebied van de verzamelplaatsen naar opvangcentra.
Nutsbedrijven	Af- en aansluiten van de gas-, water- en elektriciteitstoevoer in en naar het betreffende gebied.
Ministerie Economische zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) en Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO)	Evacuatie van vee (eventueel met behulp van dierenambulance en andere organisaties).
Waterschap	Bewaken en repareren van de dijken, het adviseren van betrokken burgemeesters en het OT. Monitoren van actuele waterstanden.
Rijkswaterstaat	Reguleren van het scheepvaartverkeer en het adviseren van de betrokken burgemeesters en OT. Monitoren van actuele waterstanden.
Provincie	Coördineren bijstandsaanvraag. Inrichten Provinciaal Coördinatie Centrum (PCC). Informeren en afstemmen overige provincies.

Hoofdstuk 4 • Uitvoering

---

§ 4.1 Algemeen

Om te borgen dat de juiste maatregelen bij bepaalde waterstanden genomen worden, gebruiken het Waterschap Aa en Maas en de hulpdiensten coördinatiefasen. Elke coördinatiefase brengt zijn eigen maatregelen met zich mee. Fase 1 is de minst ingrijpende en fase 4 is de meest ingrijpende fase.

Vanaf fase 1 wordt een permanente scan uitgevoerd door de Calamiteitenwerkgroep Hoogwater de Maas. Deze calamiteitenwerkgroep wordt geformeerd vanuit het Veiligheidsbureau Brabant-Noord. De calamiteitenwerkgroep bestaat uit functionarissen vanuit de brandweer, politie, GHOR, gemeenten, Defensie en het Waterschap Aa en Maas. Deze calamiteitenwerkgroep zal een operationeel advies geven, in de vorm van scenario's, aan de Veiligheidsdirectie van de regio Brabant-Noord.

Door met coördinatiefasen te werken, kan zowel tussen de acht natte gemeenten onderling als op regionaal niveau een beeld gevormd worden omtrent de ernst van de situatie in de regio Brabant-Noord. De in dit coördinatieplan genoemde fasen, komen overeen met de fasen die benoemd worden in de Calamiteitenplannen Hoogwater van het Waterschap Aa en Maas en Rijkswaterstaat.

§ 4.2 Coördinatiefasen

De op- en afschaling van de dijkbewakingactiviteiten vindt plaats volgens de coördinatiefasen zoals beschreven in het 'Coördinatieplan Hoogwater de Maas'. Als uitgangspunt geldt dat de bepalende waterstanden gedurende meerdere dagen zullen aanhouden. Aan elke stap naar een volgende coördinatiefase dient in ieder geval een besluit van de verantwoordelijke organisatie ten grondslag te liggen.

Fase-code ⁷	Scenario met bepaalde dreiging
Fase 0 < 45.90 ⁸	Het water in de Maas heeft een normale gemiddelde waterhoogte.
Fase 1 45.90-46.60	Het water in de Maas loopt de uiterwaarden in, solitaire buitendijkse bebouwing kan geïsoleerd raken of beperkt onderlopen. Diverse woningen in buitendijksgebied zijn over de weg moeilijk of niet bereikbaar.
Fase 2 46.60-47.70 GRIP 2	Het water van de Maas stijgt verder, toegangswegen tot bepaalde wijken of buurten lopen onder, en zijn onbruikbaar. Gemeenten aan de Maas kondigen eenrichtingsverkeer af voor het verkeer op de dijken. Verdergaande beschermende maatregelen zijn nodig om overstromingen en wateroverlast binnendijks te voorkomen. Er is sprake van beperkte dijkbewaking. GRIP 2 (Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijding Procedure) is geactiveerd.
Fase 3 47.70-48.60 GRIP 4	Het water stijgt zover dat de beschermende maatregelen worden bedreigd. Bepaalde wijken of buurten binnendijks dreigen geïsoleerd of (beperkt) overstroomd te raken. Betreffende wijken of buurten zullen geëvacueerd moeten worden. Deze fase gaat in ieder geval in als de waterstand de kruinhoogte van de dijken op 150 cm nadert. Er is sprake van permanente dijkbewaking. GRIP 4 is geactiveerd.
Fase 4 >48.60 GRIP 4	De beschermende maatregelen zijn onvoldoende. Het water stijgt hoger dan de dijken, kades en coupures, grote gebieden lopen onder en/of raken geïsoleerd. Er is sprake van een dijkdoorbraak en/of overstroming van de Maas. Grote groepen mensen moeten geëvacueerd worden. Er is sprake van een ramp.

Onafhankelijk van de feitelijke waterstand en/of de verwachte waterstand kunnen de burgemeesters op advies van de operationeel leider en het Waterschap de verschillende fasen van het coördinatieplan van kracht verklaren. Hierdoor krijgen de burgemeesters de beschikking over wettelijk vastgelegde bevoegdheden. Reden hiervoor is dat de waterstand niet altijd maatgevend is voor het gevaar van een dijkdoorbraak en/of overstroming.

⁷ Een fase is gekoppeld aan de waterhoogte die gemeten wordt bij het meetpunt Sint Pieter.

⁸ m+NAP gemeten bij het meetpunt Sint Pieter Limburg.

§ 4.3 Specificatie van de coördinatiefasen

Per coördinatiefase dienen een aantal acties multidisciplinair en/of monodisciplinair worden uitgevoerd. Bij overgang naar een hogere coördinatiefase blijven de gestarte deelplannen en activiteiten actief.

Coördinatiefase 1

Scenario:

Het vee moet uit de wegebieden, gelegen aan de Maas, worden weggehaald. Enkele boerderijen worden over de weg moeilijk of niet bereikbaar.

Langs de Maas gelegen campings zijn of moeten worden ontruimd. Bij diverse jachthavens moeten schepen worden verlegd dan wel afgevoerd worden, en terreinen worden ontruimd. Daarnaast kan er terugstroming van riolen voorkomen bij niet of niet volledig functionerende kleppen.

Acties multidisciplinair:

Veiligheidsbureau: Vanuit het Veiligheidsbureau Brabant-Noord wordt een Calamiteitenwerkgroep Hoogwater de Maas (incl. deelname door het Waterschap Aa en Maas) geactiveerd. Deze fase vormt het begin van hoogwater: het 'incident hoogwater' wordt aangemaakt.

Het Veiligheidsbureau Brabant-Noord (de Calamiteitenwerkgroep Hoogwater de Maas) bereidt, afhankelijk van de prognose, opschaling naar GRIP 2 voor. De besluitvorming hierover vindt plaats in de Veiligheidsdirectie van de regio Brabant-Noord, er wordt overgegaan naar fase 2.

Acties monodisciplinair:

Brandweer: -

Politie: Starten met het maken van een verkeerscirculatieplan. Afhankelijk van de prognose opschalen Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO) kern of SGBO geheel.

GHOR: Voorbereidingen treffen voor opschalen actiecentrum GHOR. Voorwaarschuwing naar de Regionale Ambulance Voorziening (RAV). Logistiek plan voorbereiden.

Gemeenten: De Ambtenaren openbare orde en veiligheid (AOV) van de Maas gemeenten starten met het nemen van gemeentelijke voorbereidingen en de gemeentelijke actieplannen worden gecontroleerd.

Aandachtspunten:

- Waarschuwen bewoners;
- Zorg dragen voor het weghalen van het vee ism ZLTO;
- Veiligstellen van roerende goederen zoals caravans en boten;
- Afsluiten van wegen;
- Informeren van de lokale pers omtrent gemeentelijke situaties en besluiten.

Coördinatiefase 2

Scenario:

Gebieden buitendijks overstroomd deels. Enkele woningen zijn niet meer bereikbaar over de weg. Hierdoor kunnen de operationele diensten een eventuele inzet niet meer uitvoeren. Eventueel moet hiervoor ander materieel (boten, helikopters, tractoren) worden ingezet. Ontruiming van tenminste de laagst gelegen verdiepingen van deze woningen is noodzakelijk.

Acties multidisciplinair:

OT: Het Operationeel Team (OT) wordt bijeen geroepen. Het OT bereidt, afhankelijk van de prognose, opschaling naar GRIP 4 voor. De besluitvorming hierover vindt plaats in de veiligheidsdirectie van de regio Brabant-Noord. Bij opschaling naar GRIP 4 wordt overgegaan naar coördinatiefase 3.

Voorbereiden aanvraag van additionele hulp zoals:

- Paraatstelling van helikopters;
- Voorbereiden van militaire bijstand;
- Voorbereiden en aanvraag van extra pompen, zandzakken en speciale voertuigen.
- Coördineren van het inzetten van regionaal materieel (GWT units).
- Gemeenten dienen vervoersmaatschappijen te informeren over een mogelijke evacuatie.

Acties monodisciplinair:

Brandweer: Verhoogde paraatheid van de brandweerkorpsen in de regio Brabant-Noord.

Voorbereiden van logistiek zoals: benzine, olie, smeermiddelen.

Politie: SGBO actief; start plan mobiliteit en plan bewaken & beveiligen.

GHOR: Actiecentrum GHOR operationeel.

Gemeenten: Bij fase 2 moeten de gemeente en de hulpverleningsdiensten zich meer inspannen om het water het hoofd te kunnen bieden. Verregaande maatregelen zijn nodig. Zo gaat gemeentelijke publieksvoorlichting naar de bevolking een nadrukkelijker rol spelen. Sommige gemeenten kunnen in deze fase preventieve evacuatie van bepaalde delen overwegen (bijvoorbeeld de gemeente Oss met betrekking tot Keent (2012).

Coördinatiefase 3

Scenario:

Buitendijkse gebieden (met name in de buurt van Boxmeer en Cuijk) lopen verder onder water. Een aantal woongebieden zijn over de weg niet meer bereikbaar. Deze woongebieden zullen moeten worden geëvacueerd. Er kan een ernstige verstoring van de algemene veiligheid ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen dan wel grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd. Dilemma tussen de beschikbare en benodigde tijd om te evacueren begint te spelen. Mogelijk start (preventieve) evacuatie risicogebieden binnendijks.

Acties multidisciplinair:

OT: Coördineren van multidisciplinaire diensten en materieel. Organiseren van catering.

Uitvoeren van additionele hulpaanvragen van de gemeenten.

Vorbereiden besluitvorming Regionaal Beleidsteam (RBT) tot (preventief) evacueren risicogebieden binnendijks; dilemma's en handelingsperspectieven.

RBT: Het RBT wordt bijeen geroepen. Besluitvorming (preventief) evacueren risicogebieden binnendijks.

Acties monodisciplinair:

Brandweer: Redden van personen en dieren uit ondergelopen gebieden (voornamelijk nog buitendijks).

Politie: Ondersteuning van gemeenten (preventieve) evacuatie risicogebieden. Ingang zetten deelplan mobiliteit en het deelplan bewaken & beveiligen.

GHOR: Ambulance bijstandsplan Octopus operationeel. Coördinatie evacuatie Niet Zelfredzamen (NZR) uit risicogebieden.

Gemeenten: Bij deze fase is de gemeentelijke rampenorganisatie volledig actief: de betreffende gemeentelijke actiecentra zijn volledig opgetuigd. Dit team rapporteert over de lokale situatie aan het OT via situatierapportages (sitrap).

Eventueel in gang zetten evacuatie van risicogebieden binnendijks (afhankelijk van besluitvorming RBT).

Coördinatiefase 4

Scenario:

Bij coördinatiefase 4 is de waterstand zo hoog geworden dat er een overstroming optreedt. Er is sprake van een ramp. Dit heeft grote gevolgen voor de activiteiten van de gemeenten, de hulpverleningsdiensten, Rijkswaterstaat en het waterschap. Ondanks de toegenomen complexiteit verandert de organisatiestructuur in fase 4 niet.

Acties multidisciplinair:

OT: Voorbereidingen treffen voor het uitwijken van coördinatie niveaus en het GMC naar een andere regio⁹.

Voorbereiden verdere evacuatie van (een gedeelten van) de Veiligheidsregio Brabant-Noord.

RBT: Besluitvorming om over te gaan tot evacuatie van verdere gedeelten, of de gehele Veiligheidsregio Brabant-Noord.

Acties monodisciplinair:

Brandweer: Voorbereiden voor het uitwijken naar een andere regio (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost). Ondersteuning uitvoering evacuatie.

Politie: Voorbereiden voor het uitwijken naar een andere regio (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost). Ondersteuning uitvoering evacuatie.

GHOR: Voorbereiden voor het uitwijken naar een andere regio (Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost). Ondersteuning uitvoering evacuatie.

Gemeenten: Evacueren van een gedeelte of de gehele gemeente. Ondersteuning uitvoering evacuatie.

---

⁹ Voor het uitwijken van de coördinatie niveaus en het GMC in een dergelijke crisissituatie, zijn reeds interregionale afspraken gemaakt met de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost.

§ 4.4 Overzicht

Coördinatie fase water	GRIP	Scenario	Leiding en coördinatie	Bijstandsverlening	Starten activiteiten
1	-	<ul style="list-style-type: none"> - RWS geeft bericht van alarmering uit aan Veiligheidsbureau BN. - Waterstand waarbij het noodzakelijk is dat de gemeenten en Waterschap technische maatregelen nemen om het normaal functioneren van technische voorzieningen te garanderen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Veiligheidsbureau BN stelt Calamiteitenwerkgroep hoogwater de Maas in. - Besluitvorming tot opschaling naar GRIP 2 ligt bij de Veiligheidsdirectie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Geen bijzondere bijstand noodzakelijk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Informeren bestuur en uitvoerenden. - Voorlichting en waarschuwen bevolking. - Verslaglegging. - Facilitaire zaken. - Eventueel: vee uit uiterwaarden, ontruimen campings aan maasoever, maatregelen aan jachthavens.
2	2	<ul style="list-style-type: none"> - Het water van de Maas stijgt verder. - Buitendijkse gebieden overstromen. 	<ul style="list-style-type: none"> - OT is volledig bemand. - De uitvoeringscoördinatie ligt bij het OT. - Afhankelijk van prognose GRIP 4 voorbereiden. - Besluit opschaling naar GRIP 4 ligt bij Veiligheidsdirectie? Of voorzitter veiligheidsregio? 	<ul style="list-style-type: none"> - Verzoek tot militaire bijstand afhankelijk van prognose. 	<ul style="list-style-type: none"> - Beperkte dijkbewaking. - Verkeersregulering op dijken. - Communicatie eventueel ontruimen laagst gelegen verdiepingen woningen.
3	4	<ul style="list-style-type: none"> - Waterstand en klimatologische omstandigheden zijn zodanig dat rekening gehouden moet worden met een dijkdoorbraak of overstroming - Dreigende ramp in de zin van de Wet Veiligheidsregio's. - Er wordt gewerkt volgens het Regionale CrisisPlan i.o. 	<ul style="list-style-type: none"> - OT en RBT zijn volledig bemand en operationeel (24-uurs bemensing). - Gemeentelijke rampenplannen /evacuatieplannen zijn in werking. - Voorbereiden besluitvorming evacuatie deelgebieden (OT) - Besluitvorming evacuatie deelgebieden (RBT) 	<ul style="list-style-type: none"> - Intergemeentelijke bijstand volgens regionaal convenant. - Bijstand voor politie, brandweer en GHOR via eigen bijstandsregelingen en aanvragen. - Aanvragen bijstand overige diensten (militairen, KPN, energiebedrijven, waterstaat, particulieren). 	<ul style="list-style-type: none"> - Opvang en verzorging. - Registratie van slachtoffers. - Voorzien in primaire levensbehoeften. - Schade afhandeling. - Milieu. - Nazorg. - Verbindingen. - Geneeskundige hulpverleningsketen. - Psychosociale hulpverlening. - Ontruiming en evacuatie. - Bestuurlijke en juridische ondersteuning.
4	4	<ul style="list-style-type: none"> - Dijkdoorbraak en/of overstroming van de dijk. Er is sprake van een ramp. 	<ul style="list-style-type: none"> - Geen verschil met de vorige fase. 	<ul style="list-style-type: none"> - Geen verschil met de vorige fase. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bronbestrijding. - Toegankelijk en begaanbaar maken voor hulpverlening. - Afzetten en afschermen rampterrein.

Hoofdstuk 5 • Taakkaarten in hoofdlijnen

§ 5.1 Taken gemeentelijke organisatie

Coördinatie fase water	GRIP	Hoofd sectie gemeenten	Voorlichting	Ambtenaar rampenbestrijding	Burgemeester
1	-		- Uitbrengen eerste overstromingswaarschuwing.	- Informeren en adviseren burgemeester.	- Laat zich informeren.
2	2	- Voorbereiden gemeentelijk evacuatieplan. - Geeft zo nodig opdracht tot voorbereidende werkzaamheden gemeentelijke kolom.	- Uitbrengen tweede overstromingswaarschuwing. - Uitbrengen overstromingsalarm. - Uitbrengen evacuatiewaarschuwing.	- Voorbereiden gemeentelijk evacuatieplan. - Alarmeren uitvoeringsverantwoordelijken gemeentelijke processen.	- Laat zich informeren: - Status voorlichting met burgers - idem voor veehouders en beheer cultureel erfgoed
3	4	- Opstarten gemeentelijke actiecentra. - Coördineren van de Verschillende gemeentelijke processen. - Afstemming met OT. - Werkt volgens de structuren Van het gemeentelijk rampenplan.	- Uitbrengen overstromingsalarm - Uitbrengen van evacuatiewaarschuwing - Uitbrengen van evacuatiealarm.	- Coördineren van het proces opschaling gemeentelijke diensten. - Eventueel voorbereiden uitwijken gemeentelijke actiecentra naar andere locaties. - Uitvoeren opdrachten van burgemeester, ondersteunen en adviseren van burgemeester.	- Beschikt over bevoegdheden conform Wet Veiligheidsregio's. - Voorlichting aan pers en publiek - Besluitvorming (preventieve) evacuatie - Afkondigen noodverordeningen en noodbevelen conform de Gemeentewet.
4	4	- Geen verschil voorgaande fasen.	- Communicatie overstroming of dijkdoorbraak. - Uitbrengen van evacuatiealarm nog te evacueren gebieden.	- Geen verschil voorgaande fasen.	- Nemen van alle benodigde maatregelen ter beheersing van de ramp.

§ 5.2 Taken Politie Brabant-Noord

Taakkaart Politie			
Fase	GRIP	Mobiliteit	Bewaken en beveiligen
1	-	- Politie start met het maken van een verkeerscirculatieplan.	
2	2	<ul style="list-style-type: none"> - (Her)Berekening minimaal benodigde evacuatielijd (Actuele situatie: wegwerkzaamheden, weersomstandigheden). - Voorbereiden handhavingsbeleid verkeersgedragingen evacuatie. - Voorbereiden inzet verkeersregelaars. - Voorbereiden routes hulpverlening. - Voorbereiden evacuatielroutes. 	<p>Voorbereiden van evacuatie door middel van checklist bewaken en beveiligen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiden "Rampverklaring" en "afkondigen van noodverordening". - Formuleren van toegangsbeleid (door OT en laten accorderen door RBT). - Contact leggen liaison van Defensie over eventuele militaire bijstand. - Contact leggen liaison van de KLPD over personele en materiële bijstand. - Contact leggen met bedrijventerreinen / winkelcentra en hun eventuele beveiligingsorganisatie. - Voorbereiden stimuleren van achterblijvers in geëvacueerd gebied om te dienen als de "ogen en oren" van een bepaalde wijk. - Voorbereiden en coördineren van personeel, materiaal en middelen om bepaald gebied te kunnen evacueren.
3	4	- Deeldraaiboek mobiliteit van kracht.	- Innemen posten en inzetten personeel en middelen aan de hand van de situatie zoals die zich verder gaat ontwikkelen.
4	4	- Handelt verder op aanwijzing van de OL in opdracht van de burgemeesters.	<ul style="list-style-type: none"> - Overstromingsgebied met technische hulpmiddelen bewaken. - Surveillance per boot (ook voor eventuele reddingsacties), boten leger / genie. - Afzetten en bewaken buitenring. - Handelt verder op aanwijzing van de OL in opdracht van de burgemeesters.

§ 5.3 Taken Brandweer Brabant-Noord en GHOR Brabant-Noord

Fase	GRIP	Brandweer Brabant-Noord	GHOR Brabant-Noord [PM! Deeldraaiboek NZR]
1	-	<ul style="list-style-type: none"> - Veiligheidsbureau Brabant-Noord stelt calamiteitenwerkgroep hoogwater de Maas in. - Informeert de burgemeester(s) in alle fasen over de meest recente te verwachten waterstanden. - Verhoogt de paraatheid van de regionale brandweerorganisatie. - Werkzaamheden afstemmen met waterschap (in alle fasen). 	
2	2	<ul style="list-style-type: none"> - Levert de operationeel leider (OL). 	<ul style="list-style-type: none"> - Vooraankondiging aan RAV en geneeskundige ketenpartners over de te verwachten situatie (eventuele evacuatie NZR). - Voorbereiden evacuatie van ziekenhuizen, verzorgingshuizen, verpleeghuizen en bejaardenoorden, alsmede voor degenen die thuis ziek, bedlegerig of niet-zelfredzaam zijn. - Vooraankondiging GHOR Brabant-Zuidoost over de te verwachten situatie (opvang en verzorging van Niet-zelfredzame evacués uit Veiligheidsregio Brabant-Noord). Activeren (deel)draaiboeken.
3	4	<ul style="list-style-type: none"> - Verzoekt interregionale brandweerbijstand. - Verzorgt de alarmering van de rampenstaf. - Verzorgt de sectie Facilitaire Zaken (en het verdelen van schaarste). - Verzorgt samen met specialisten van politie, GHOR en KPN de verdere opschaling van de verbindingsorganisatie. - Stuurt de brandweerprocessen aan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Consigneert het eigen personeel. - Treft verdere voorbereidingen conform het deeldraaiboek Niet-Zelfredzamen. - Voert alle voorbereidende maatregelen uit, indien besluit tot evacuatie.
4	4	<ul style="list-style-type: none"> - Handelt verder op aanwijzing van de OL in opdracht van de burgemeester(s). 	<ul style="list-style-type: none"> - Handelt verder op aanwijzing van de OL in opdracht van de burgemeesters.

§ 5.4 Taken Provincie, Waterschap en Rijkswaterstaat

Fase	GRIP	Provincie Noord Brabant Zie draaiboek....	Waterschap Aa en Maas Zie draaiboek.....	Rijkswaterstaat Zie draaiboek.....
1	-			
2	2	<ul style="list-style-type: none"> - De afdeling Water van de dienst Milieu en water treedt zo nodig in overleg met de waterschappen en Rijkswaterstaat. - De kernstaf hoogwatersituaties komt bijeen en beraadt zich op de situatie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er vindt beperkte dijkbewaking plaats. Zie Calamiteitenbestrijdingsplan Waterschap. - Sluiting van kunstwerken vindt plaats. - Adviseren over stilleggen scheepvaartverkeer en afsluiten dijken voor wegverkeer. - Vanaf fase 2 permanente dijkbewaking 	<ul style="list-style-type: none"> - Verzorgen informatie actuele en verwachte waterstanden. - Overleg met relevante instanties. - Advisering scheepvaart. - Regionaal berichtencentrum mbt waterstanden.
3	4	<ul style="list-style-type: none"> - Heeft bemiddelende rol bij preventieve evacuatie. - Coördineert bijstandsaanvragen. - Informeert andere provincies. 	<ul style="list-style-type: none"> - Neemt deel aan het Regionaal Operationeel Team (ROT), bemant eigen sectie. - Levert advies over evacuatienuddzaak. - Bereidt zich voor op eventuele doorbraak. 	
4	4	<ul style="list-style-type: none"> - Coördineert de toewijzing van opvangcapaciteit bij opvang buiten de eigen regio bij grootschalige evacuaties. 	<ul style="list-style-type: none"> - Coördineert het herstellen van de dijkkring. - Adviseert over de duur van de inundatie. 	

§ 5.5 Taken bestuurlijke, tactische en operationele leiders

Fase	GRIP	Coördinerend burgemeester	Operationeel leider	Commandant rampterrein
1	-	-	-	-
2	2	- Laat zich informeren door operationeel leider	- Bereidt de algehele coördinatie van de rampbestrijding voor door vorming van een ROT.	-
3	4	<ul style="list-style-type: none"> - Onderhoudt contacten met de Commissaris der Koningin (CdK) en de coördinerend burgemeesters uit de omliggende regio's. - Geeft opdrachten aan de operationeel leider. - beslist over de te volgen communicatiestrategie. - Stemt regionaal het aanvragen van de benodigde bijstand ten behoeve van de rampenbestrijding af. - Stemt regionale besluitvorming af betreffende: evacuatie (ook van vee), toelatingsbeleid, beleid t.a.v. illegale achterblijvers, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Draagt zorg voor het operationeel zijn van het ROC. - Opent overleg met leden ROT / RBT. - Adviseert coördinerend burgemeester. - Vertaalt beleidsbeslissingen in operationele opdrachten. - Opent overleg met commandant rampterrein. - Ziet toe op inrichting commando rampterrein. - Coördineert de uitvoering van alle activiteiten in het kader van dit incident. - Maakt met nutsbedrijven afspraken over afsluiting nutsvoorzieningen. - Laat voorbereidingen treffen op fase 3. 	<ul style="list-style-type: none"> - Stelt zich onder bevel van de operationeel leider. - Neemt de uitvoeringscoördinatie op zich over alle eenheden die binnen het getroffen gebied zullen gaan optreden. - Richt commando rampterrein in en test de verbindingssystemen. - Stelt periodiek een situatierapport op en rapporteert vervolgens aan het ROT.
4	4	<ul style="list-style-type: none"> - Stemt regionale besluitvorming af betreffende: evacuatie, toelatingsbeleid, beleid t.a.v. illegale achterblijvers, etc. - Neemt deel aan het provinciaal afstemmingsoverleg met de CdK. 	<ul style="list-style-type: none"> - Voert alle voorbereidende maatregelen uit. - Handelt verder op aanwijzingen van de coördinerend burgemeester. 	<ul style="list-style-type: none"> - Voert alle benodigde maatregelen uit. - Coördineert en geeft leiding aan het optreden van de in het rampterrein werkzame eenheden. - Handelt verder op aanwijzingen van de operationeel leider.

§ 5.6 Taken overige diensten

In alle fasen kan het noodzakelijk zijn dat gebruik gemaakt wordt van diensten van andere partijen buiten de reguliere rampenbestrijdingsorganisatie.

De bijstandsaanvraag en toewijzing geschiedt vanaf fase 1 door de calamiteitenwerkgroep Hoogwater van het Veiligheidsbureau. Vanaf fase 2 zal het OT zorg dragen voor de aanvraag van externe bijstand. Ook kan verwacht worden dat externe organisaties zich zelf aanbieden om hulp te kunnen verlenen. Bijstand kan onder meer worden verkregen van de onderstaande organisaties. Contactgegevens van onderstaande organisaties zijn opgenomen in (deel)draaiboeken van kolom- en ketenpartners.

Militaire instanties	<ul style="list-style-type: none"> - Menskracht - Evacuatie / transportmiddelen - Dijkbewaking - Specifiek materieel - Luchtverkenning - Ponteniersdiensten - Assistentie bewaken en beveiligen - Opvang slachtoffers in kazernes
Nederlandse Rode Kruis	<ul style="list-style-type: none"> - Opvang en verzorging - Logistieke steun - Ondersteuning evacuatie
Ministerie van EL&I	<ul style="list-style-type: none"> - Evacuatie van vee
Dierenambulance	<ul style="list-style-type: none"> - Assistentie evacuatie huisdieren - Opvang huisdieren bij evacuatie - Voederen van dieren in ontruimde gebieden
Reddingsbrigade Nederland	<ul style="list-style-type: none"> - Boten en bemanning - Steun aan brandweer bij redden personen en dieren uit benarde situaties

'Spontane
burgerhulporganisaties'
en 'vrijwilligers'

*"Contrastrerend met het onderkende belang ervan in de praktijk is het beperkte praktijkonderzoek naar de mogelijkheden van de bevordering van de inzet van individuele redzame burgers in crisisomstandigheden. Op deze plaats beperken we ons tot de observatie dat een aantal evaluerende rapportages aandacht vraagt voor een bijzonder type burger: de hulpverlener die geen dienst heeft of uit een andere regio komt. Bij crisis melden ook deze hulpverleners zich spontaan. Het opvangen en taken toewijzen aan deze professionals buiten dienst is echter eveneens over het algemeen niet geregeld. Als laatste punt wijzen we erop dat bij recente crisis gebleken is dat zelfs het functioneren van de overheidsdiensten zelf in hoge mate afhankelijk blijkt te zijn van de inzet van deskundige, vrijwillig opkomende burgers. Een bijzonder interessant fenomeen is dat van de zogenoemde spontane burgerhulporganisaties."*¹⁰

---

¹⁰ Helsloot, I. & van 't Padje, B. (2010). Zelfredzaamheid bij crisis in de fysieke veiligheid. *Zelfredzaamheid: Concepten, thema's en voorbeelden nader beschouwd*. (p. 47). Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

Hoofdstuk 6 • Coördinerende bepalingen

---

§ 6.1 Bevoegdheden

Alle in dit plan genoemde functionarissen, diensten en instanties zijn gemachtigd de hen toebedeelde taken uit te voeren.

§ 6.2 Inwerkingtreding

Dit generiek evacuatieplan Hoogwater treedt (deels) in werking met opschaling aan de hand van de coördinatiefasen en/of aan de hand van opschaling middels de reguliere GRIP structuur, dat kan afwijken van de coördinatiefasen.

Aan een daadwerkelijke evacuatie dient een besluit van het bevoegd gezag ten grondslag te liggen. Om de evacuatie te bekrachtigen kan een noodverordening afgekondigd worden.

§ 6.3 Beëindiging

Voor het beëindigen of gestructureerd afbouwen van activiteiten gelden de volgende uitgangspunten:

- De dreigende waterstand zal dalen naar acceptabel niveau en de prognose (water toevoer, afvoer en weersomstandigheden) is positief.
- Het beëindigen of gestructureerd afbouwen dient operationeel verantwoord te zijn. Het OT dient het RBT hierover te adviseren. Het RBT stemt het beëindigen of gestructureerd afbouwen van activiteiten af met andere coördinatie-niveaus, zoals het Provinciaal Coördinatie Centrum (PCC), het Nationaal Coördinatie Centrum (NCC), of het Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC).

Bij zowel de inwerkingtreding, de beëindiging, als de overgang naar een andere fase, wordt advies van het Waterschap Aa en Maas, dan wel Rijkswaterstaat ingewonnen.

§ 6.4 Nazorg

De nazorg na een rampsituatie veroorzaakt door een overstroming of dijkdoorbraak is omvangrijk en ingrijpend. Mogelijk geldt dit ook deels voor een preventieve evacuatie, waarbij er uiteindelijk geen overstroming heeft plaats gevonden. Het verdient aanbeveling niet te snel vanuit het bijzondere opgeschaalde organisatie-model over te stappen op de normale, dagelijkse bedrijfsvoering. Dit om de continuïteit van het proces nazorg niet in gevaar te brengen.

Indien er na verloop van tijd door het bevoegd gezag besloten wordt om af te schalen naar normale bedrijfsvoering dient er uitgebreid aandacht besteed te worden aan de overdracht van verantwoordelijkheden, bevoegdheden en informatie in het kader van nazorg. Het proces nazorg valt onder gemeentelijke verantwoordelijkheid. In de nazorgfase blijft ook communicatie van groot belang.

Hoofdstuk 7 • Locaties en verbindingen

---

§ 7.1 Locaties

Coördinatiefase 1 (GRIP -)	Calamiteitenwerkgroep Hoogwater Veiligheidsbureau Brabant-Noord, Orthenseweg, Den Bosch.
Coördinatiefase 2 (GRIP 2)	Calamiteitenwerkgroep Hoogwater Veiligheidsbureau Brabant-Noord, Orthenseweg, Den Bosch (Regionaal) Operationeel Team Gemeenschappelijk Meldcentrum, Gruttostraat, Den Bosch.
Coördinatiefasen 3 & 4 (GRIP 4)	(Regionaal) Operationeel Team, OT Gemeenschappelijk Meldcentrum, Gruttostraat, Den Bosch. Uitvallocatie: Regionaal Crisis Centrum te Eindhoven. Regionaal Beleidsteam, RBT Brandweer Brabant-Noord, Orthenseweg, Den Bosch. Uitvallocatie: PM

§ 7.2 Verbindingen

[PM! Zie Verbindingsplan]

Addendum • Bijstand door Defensie en andere Veiligheidsregio's

---

Het Kabinet Balkenende 1 heeft aangegeven dat Defensie een nadrukkelijke rol heeft bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit is vastgelegd in het convenant Intensivering Civiel-Militaire samenwerking. Defensie heeft geen specifieke taken of processen binnen de rampenbestrijding en crisisbeheersing maar kan wel allerlei mogelijkheden bieden ter ondersteuning van de hulpverleningsdiensten en de politie. Defensie is in die zin een aanvulling op de civiel/politieke organisatie en opereert in dienst van deze autoriteiten. De inzet van defensie op basis van bijstand is gebaseerd op de Wet veiligheidsregio's.

Middelen

Defensie heeft hiertoe een catalogus¹¹ opgesteld met 'gegarandeerde' middelen. Deze 'gegarandeerde' middelen zijn beschikbaar voor bijstand in het gehele land. Concreet betreft dit bij overstromingssituaties de beschikbaarheid van:

- Detachement van 3.000 militairen;
- Stafcapaciteit voor aansturing van operaties (evacuaties) bij rampen en crises;
- Voertuigen voor evacuatie van burgers;
- Constructie-eenheid inclusief technische adviescapaciteit;
- Vouwbruggeenheid voor noodbruggen en noodvloten;
- Back-up voorzieningen voor ondersteuning van bestuurlijke c.q. operationele centra;
- Geneeskundige hulppost voor triage en eerstelijns hulp;
- Noodhospitaal voor tweedelijns verzorging;
- Ziekenauto peloton;
- Defensie complexen voor de tijdelijke opvang van grote hoeveelheden personen. (In provincie Noord-Brabant: Generaal-majoor De Ruyter van Steveninck-kazerne te Oirschot, maximale opvangcapaciteit: 2800 bedden en 1000 stretchers)
- Onbemande vliegtuigen voor verkenning van gebieden.

Aanvraag steun Defensie

Aanvragen voor deze hulp verlopen via de liaison officier van defensie, dit is de Officier Veiligheidsregio. Deze kan ook advies geven over de capaciteit van de in te zetten middelen. Naast de 'gegarandeerde' middelen kan afhankelijk van de vraag ook andere ondersteuning worden geboden. Deze 'niet-gegarandeerde' middelen worden beschikbaar gesteld indien ze beschikbaar zijn. Een voorbeeld van niet-gegarandeerde middelen is de helikoptercapaciteit van defensie.

Verdeling van middelen

Bij hoogwater is de kans groot dat er meerdere regio's getroffen worden. Defensie zal zijn capaciteiten in voorkomend geval aanbieden aan het LOCC. Het LOCC is de instantie die op basis van de aanvragen van de verschillende regio's een verdeling zal maken voor de inzet van de hierboven genoemde beschikbare middelen.

---

¹¹ Zie: Ministerie van Defensie & Ministerie van BZK (2007) '*Catalogus Civiel-Militaire Samenwerking*' Den Haag: Ministerie van Defensie.

Addendum • Evacuatie van vee

---

1. Toestand

Evaluatie van de toestand

Wanneer een bijzondere gebeurtenis of calamiteit vereist dat een deel van de bevolking en de dieren om veiligheidsoverwegingen naar elders moet worden gebracht, wordt door de burgemeester in overleg met het beleidsteam zo snel mogelijk een besluit tot evacuatie genomen.

In zeer spoedeisende gevallen, waarbij bestuurlijke besluitvorming (nog) niet tot stand kan worden gebracht, wordt het evacuatiebesluit genomen door degene die de operationele leiding ter plaatse heeft.

Dit evacuatieplan vee is een globale opzet. Gemeenten en de regiodirecteur EL&I, in samenwerking met de landbouworganisaties, werken zaken afhankelijk van de plaatselijke situatie in de voorbereidende fase uit. Dit gebeurt bij voorkeur in fase 1, maar in ieder geval in fase 2. De regiodirecteur EL&I stelt hiervoor, in overleg met alle betrokken partijen, een draaiboek evacuatie vee op. In geval van een daadwerkelijke evacuatie van vee ligt de coördinatie daarvan bij de regiodirecteur EL&I.

Uitvoerende diensten

Naast de reguliere partners in de rampenbestrijding dienen een aantal specifieke instanties bij de evacuatie van vee te worden betrokken.

- De regiodirecteur EL&I van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit neemt zitting in het RBT en onderhoudt contacten met bovengenoemde organisaties.
- De landbouworganisaties (te weten: GLTO, ZLTO). Vanwege de directe relaties met de diverse plaatselijke veehouders zijn deze organisaties uitermate geschikt om een rol in de evacuatie en opvang van vee en in de informatieverstrekking aan veehouders te vervullen. Om hun rol goed te kunnen vervullen wijzen de organisaties per dijkkring een agrarisch contactpersoon aan, die actuele informatie over het gebied kan verstrekken.
- De Dierenambulance kan een rol hebben in de verzorging van achtergebleven dieren en in de opvang van huisdieren bij een evacuatie. Zij kunnen ook eventuele andere vrijwilligers coördineren die zich voor het welzijn van huisdieren willen inzetten.

Doelstelling

Het Evacuatieplan Vee heeft als doel: in geval van een dreigende watersnoodramp de regiodirecteur EL&I van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de landbouworganisaties, en andere instanties die een rol in de evacuatie van vee dienen te vervullen, op een vroegtijdig moment in de rampbestrijdingsactiviteiten te betrekken, zodat:

- Veehouders vroegtijdig in de gelegenheid worden gesteld om hun dieren in veiligheid te brengen. Uitgangspunt hierbij is dat veehouders zelf primair verantwoordelijk zijn voor de evacuatie van hun eigen vee;
- Zo nodig assistentie kan worden verleend bij de evacuatie van vee;
- Vervoer en opvang van vee op een zo efficiënt mogelijke wijze worden geregeld
- Wordt voorkomen dat de evacuatie van vee de evacuatie van de bevolking onnodig bemoeilijkt.

Uitgangspunten

Het uitgangspunt is om in overleg met de desbetreffende instanties het vee zoveel mogelijk in fase 2 en 3 preventief te evacueren. Hierbij dient echter onderkend te worden dat een preventieve evacuatie wellicht niet voor alle soorten vee haalbaar is. In het draaiboek evacuatie vee wordt dit nader uitgewerkt. Dit draaiboek wordt opgesteld en actueel gehouden door het Ministerie van EL&I. Het Ministerie van EL&I coördineert tevens de evacuatie van vee en betreft hierbij de landbouworganisaties. Als in fase 3 het besluit tot de evacuatie van de bevolking is genomen, heeft deze de hoogste prioriteit en wordt de evacuatie van vee zo nodig stilgelegd.

2. Uitvoering

Coördinatiefase 2

Begin fase 2 neemt de OL contact op met de regiodirecteur EL&I, waarbij informatie over de stand van zaken wordt verstrekt en deze wordt uitgenodigd zitting te nemen in het ROT. Gevraagd wordt voorbereidingen te treffen voor evacuatie van vee. Zo nodig wordt in de aanvang van fase 2, na overleg met de regiodirecteur EL&I, aan de veehouders verzocht het vee uit de weilanden te halen en op het bedrijf te concentreren. Op een nader te bepalen tijdstip aan het einde van fase 2 of begin fase 3 (afhankelijk van de omstandigheden) wordt na regionaal afgestemde bestuurlijke besluitvorming door de burgemeesters, na overleg met de regiodirecteur EL&I, dringend geadviseerd het vee te evacueren. De burgers worden verzocht huisdieren eventueel ergens anders onder te brengen.

Coördinatiefase 3

In fase 3 wordt de evacuatie van de bevolking verder voorbereid. Op een nader te bepalen tijdstip in fase 3 wordt met de evacuatie van de bevolking een aanvang genomen. Vanaf dat moment heeft de evacuatie van de bevolking zonder meer de hoogste prioriteit en een vrije doorgang van deze evacuatiestromen wordt met alle middelen bewerkstelligd. Evacuatie van vee kan dan niet plaatsvinden.

Coördinatiefase 4

Na dijkdoorbraak worden alle reddings- en bergingsactiviteiten vanuit het OT gecoördineerd. De uitvoering geschiedt door commando's rampterrein. Bij een daadwerkelijke inundatie moet rekening worden gehouden met een verblijf van vee buiten het gebied van 3 tot 6 maanden.

Coördinerende bepalingen

De regiodirecteur EL&I coördineert alle activiteiten met betrekking tot de evacuatie van vee uit de dijkkring. De coördinerend burgemeester stemt de bestuurlijke besluitvorming af omtrent de evacuatie van vee binnen de dijkkring. De burgemeester neemt de besluiten omtrent de evacuatie van vee binnen zijn gemeente.

3. Taken

De onderstaande taken dienen in gemeentelijk verband uit te worden gevoerd:

- Onderhouden van contacten met de veehouders via de landbouworganisaties;
- Onderhouden van contacten met het OT over de actuele gemeentelijke toestand;
- Het gemeentelijk bekrachtigen van de regionale besluitvorming.
- De uitvoering van het regionaal afgestemde toelatings- en ontheffingenbeleid.

De onderstaande taken dienen in regionaal verband uit te worden gevoerd:

- Het afstemmen van de verkeersplannen voor de evacuatie van vee en de evacuatie van personen;
- Advisering het vee binnen de bedrijfsgebouwen te concentreren;
- Dringende advisering het vee te evacueren;
- Coördineren van de evacuatie van vee;
- Het stopleggen van de evacuatie van vee.

De onderstaande taken worden door de regiodirecteur EL&I en de regionale landbouworganisaties uitgevoerd:

- Opstellen (en zo nodig actualiseren) van het draaiboek evacuatie vee in overleg met alle betrokken partijen.
- Voorbereiding van de evacuatie van vee.
- Onderhouden van contacten met CdK, coördinerend burgemeester en gemeenten.
- Uitvoeren van het draaiboek evacuatie vee.

Op onderstaande taakoverzichten is een overzicht van de taken van de specifiek bij de evacuatie van vee betrokken diensten en personen weergegeven.

Taken regiodirecteur EL&I

FASE 2

- (bij voorkeur eerder) Stelt een draaiboek evacuatie vee op in overleg met alle betrokken partijen.
- (bij voorkeur eerder) Adviseert de CdK en de coördinerend burgemeester over de te hanteren ontheffingsregelingen.
- Actualiseert het draaiboek evacuatie vee.
- Neemt deel aan het overleg van de het OT.

FASE 3

- Geeft samen de regionale landbouworganisaties uitvoering aan het draaiboek evacuatie vee.
- Neemt deel aan het provinciaal overleg.

Taken regionale landbouworganisaties

FASE 2

- Onderhouden contacten met veehouders, de lokale landbouworganisaties en met de gemeenten.
- Onderhouden contacten met de regiodirecteur EL&I.
- Wijzen in elke dijkkring een agrarisch contactpersoon aan, die de burgemeester kan adviseren.

FASE 3

- Geeft samen met de regiodirecteur EL&I uitvoering aan het draaiboek evacuatie vee.

Addendum • Definiëring van begrippen

Bedreigd gebied: Het gebied dat door overstroming bedreigd wordt en waar het na overstroming niet veilig is om te verblijven (daaronder vallen dus ook gebieden waar keteneffecten plaatsvinden, zoals uitval van voorzieningen, ingesloten raken door water, etc.)

Dijkring: Een dijkkring is een gebied dat beschermd wordt tegen buitenwater door een primaire waterkering of door hoge gronden. Gebieden zijn als dijkkringgebied aangewezen in de Wet op de Waterkering. Een dijkkringgebied is een gebied omgeven door een primaire waterkering, zoals dijken, duinen en constructies voor het waterbeheer zoals sluizen, gemalen en hoge gronden.

Evacuatie: het geheel van maatregelen gericht op het voor langere tijd naar een veilige plaats verplaatsen van de inwoners (personen) uit het verwachte overstromingsgebied en het opvangen en verzorgen in andere gebieden, bedoeld om slachtoffers te voorkomen. Het gaat hier dus altijd om preventief evacueren. Er is nog geen sprake van een overstroming, wel van een dreiging.

Niet-zelfredzamen (NZR): Personen die door ziekte, handicap of leeftijd niet zelfredzaam zijn en om een bepaald gebied te verlaten gespecialiseerd vervoer en hulp nodig hebben. Hieronder vallen de bewoners van instellingen, patiënten in ziekenhuizen, verpleeghuizen en verzorgingshuizen, lichamelijk gehandicapten, verstandelijk gehandicapten, zintuiglijk gehandicapten, maar ook patiënten die thuiszorg krijgen. De GHOR en de instellingen zelf organiseren vervoer en opvang elders van niet-zelfredzamen.

Thuisblijvers: **[PM!]**

Veilige plaats:

Een veilige plaats is

1. Plaats buiten een bedreigde dijkkring.
2. Plaats binnen de bedreigde dijkkring, waar volgens verwachting geen water komt en waar voorzieningen zijn getroffen voor langdurig verblijf.

Zelfredzamen met eigen vervoer: Personen die in een auto een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen (tijdig opgehaald van school en opvang) en andere medepassagiers (oudere familieleden of burens).

Zelfredzamen zonder eigen vervoer: Personen die alleen door middel van openbaar vervoer (regulier of speciaal georganiseerd) een bepaald gebied kunnen verlaten. Hieronder vallen ook meereizende kinderen. Dit is een percentage van het totaal aantal zelfredzamen.

Addendum • Contactgegevens

De contactgegevens van de kolom- en ketenpartners zijn opgenomen in de respectievelijke (deel)draaiboeken.

Addendum • Lijst van afkortingen

AOV	Ambtenaar Openbare orde en Veiligheid
Bevi	Besluit externe veiligheid inrichtingen
BRZO	Besluit Risico's en Zware Ongevallen
CCB	Crisis- en Conflictbeheersing
CdK	Commissaris der Koningin
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
EDO	Ergst Denkbare Overstroming
EL&I	Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie
GHOR	Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijding Procedure
LOCC	Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum
LOPE	Landelijk Operationeel Plan Evacuatie
NCC	Nationaal Crisis Centrum
NZR	Niet Zelfredzaam / Niet Zelfredzame personen
OL	Operationeel Leider
OT	Operationeel Team
PCC	Provinciaal Coördinatie Centrum
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBT	Regionaal Beleidsteam
ROT	Regionaal Operationeel Team
SGBO	Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden
Sitrap	Situatierapportage
ZLTO	Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie